

శతకాలు

భక్తి,జ్ఞాన,నీతి

హిమగిరి శతకము

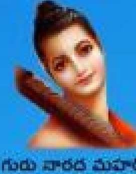

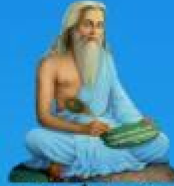
సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

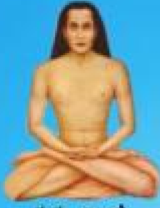

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

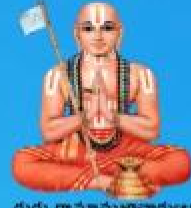
శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

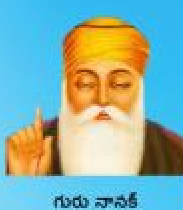

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

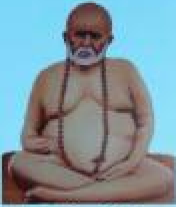

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

"నేను" గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంద వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020010005307

Sai**R**eal**A**ttitude**M**anagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India: Inc ×

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home | Vision | Mission | Goals | Benefits | Content Selection | Current Status | People | Funding | Copyright Policy | FAQ | RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language: Telugu
Scanning Centre: Any Centre

Clear | Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

DLI

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD,Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity NEW!

Title Beginning with.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Author's Last Name

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

ఓం నమో భగవతే జ్ఞానానందాయ.

హిమగిరిశతకము.

శ్రీమద్గురుజ్ఞానానందార్పితము

త్యాగికృతము.

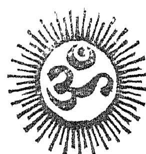

ప్రకాశకులు:

శ్రీ మార్కండేయభవనము,

నరసరావుపేట.

గుంటూరుజిల్లా.

హిమగిరిశతకము.

ప్రశంస

శ్రీగణేశునిఁ గొల్చి చేరి యుమాకాంతు నర్చించి గంగమ్మ కంజలియిడి
వేదగిరీశు భావించి శ్రీనరహరి భద్రాద్రిజానకీపతినిఁ గొల్చి
సంస్కృతాంధ్రకవీంద్రసమితికిఁ గేల్మోడ్చి వసురాయకవివరుఁ బ్రస్తుతించి
మద్గురుస్వామి శ్రీమహితు జ్ఞానానంద గిరిపరాత్పరుని భక్తిని భజించి
యా మహాత్మునియానతి నతనికృపను । కోరి హిమగిరిమహిమ వాకొనఁగ నెంచి ।
మొదలుపెట్టెదఁ బెద్దల ముదలఁ గొనుచు । హిమగిరిస్థలిమాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥ ౧

క్షితిఁ గొల్చుదండమై చెన్నొంది రెండువందలయామడల మేరఁ దనరియుండి
టిబ్బతు భారత దేశముల్ దాకి నల్వదియామడ వెడల్పుఁ బరగియుండి
రమ్య గౌరీశంకరంబు కాంచనగంగ మొదలగు శిఖరముల్ గదిసియుండి
పేటికాశ్మీరంబు భూటాను టెహ్రి నేపాల దేశంబులఁ బ్రస్తుతమయి
ప్రథితమై శ్రీనగరముఖ్యపట్టణముల । రత్నకాంచననిధుల విరాజితమయి ।
త్రిభువనంబుల సరిలేక తేజరిల్లు ॥హిమగిరి॥ ౨

పారసీకతురుష్కబహుళసేనాబ్ధికిఁ జెలియలికట్ట ప్రసిద్ధశిఖర
తార్తారదండయాత్రాప్రవాహంబుల నరికట్టు ఘనమైనయానకట్ట
నేపాళరాజ్యదుర్గాపారరక్షణ గురుతరమైనట్టి కోటగోడ
పరరాజదావాగ్నిభయసమాకులహైందవాళికిఁ బ్రబలవర్షాంబుధార
దేవసంఘసమాకీర్ణదివ్యశాల । పుణ్యగంగానదీజన్మపూతభూమి ।
సిద్ధమునివరసంఘసంసేవ్యవాటి ॥హిమగిరి॥ ౩

విపులవిశ్వవ్యాప్త వేదాంతవి ద్వివేకానంద నామవిఖ్యాతమూర్తి
వైదేశికప్రజావళ్యవిద్యాతమోరవి రామతీర్థసంప్రథితకీర్తి
నిజపూర్ణవిజ్ఞాననిర్మలహృదయ పూ ర్ణానందఋషిసంహృతాశ్రితార్తి
ప్రాక్పశ్చిమపరిజాప్రణుతవిజ్ఞాని జ్ఞానానందగురువరుఁ డమృతసూక్తి
వేదశాస్త్రపురాణాది విదితమైన హిమవదద్భుతమహిమల నేకకంఠ।
తను బ్రశంసించియుండుట ననుపమంబు హిమగిరిస్థలిమాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥

మానితచంపకమాలికాలంకృత, యుత్పలమాలికాయుతశుభాంగి
మత్తేభశార్దూలమహితవృత్తోపేత, కమ్రరుచిప్రదకందసహిత
సీసవినిర్మలచిత్రిత నిజరూప, శృంగారగీతికా స్థిరయశస్క
"ఆటవెలదీ" నామకాంధ్రాప్సరోఽంగనా నృత్తకౌశల్యసంప్రీతచిత్త
చారుపదయుక్త, సార్థకాత్మరసమేత। యైనబోధిసుహాకృతి, యస్మదీయ।
యలరు గంగోత్తరాప్రశంసాభ్యుపేత ॥హిమగిరి॥

దేశాంతరమున సద్ద్విజజన్మమునకంటెఁ జలికొండ నీచునిజననియు మేలు
దేశాంతరమునందధీశుఁడై మనుకంటెఁ జలికొండ బంటయి నిలువ మేలు
దేశాంతరమునఁ గోటీశుఁ డయ్యెడుకంటెఁ జలికొండఁ బేదౌట చాలమేలు
దేశాంతరమున బలధీయుతుఁ డగుకంటెఁ జలికొండ దుర్బలజడుఁడు మేలు
చల్లగాలి విమలవారి సాధుమైత్రి। దయయును సత్యంబు శౌచంబు ధర్మనిరతి।
యతిథిసత్కృతి భక్త్యాదు లమరియుంట ॥హిమగిరి॥

సకలరక్షకమైన సంజీవనియు నుండు, హింసాత్మకము విషవృక్ష ముండు
కనదమూల్యములైన ఘనవజ్రములు నుండు, విలువలేనట్టిరాల్ వెక్కు లుండు
మృగనాథుఁడైయొప్పు మేటిసింగం బుండు, నల్పజంతువులైనయవియు నుండు
వరపరమానందభరితసాధువు లుండ్రు, కామార్తు లగుకొండకాపు లుండు
శేల వేశ్వైరువర్ణనం, బీయహార్య। మాపిపీలికాబ్రహ్మపర్యంతమైన।
వస్తువులకెల్ల నెలవయి వరలుచుండు ॥హిమగిరి॥

అలవిష్ణుపాదంబు, నమరనాథాదులు క్షేత్రముల్ గలవు కాశ్మీరమందు
జాహ్నవీయమునలు జనియించు గంగోత్రి జమునోత్రి, టెహ్రీరాజ్యంబునందు
బదరికాక్షేత్రంబుఁ, బ్రథితకేదారంబుఁ, దీర్థముల్ గఢ్వాలుదేశమందు
కౌట్మండు లుంబినీ కపిలవస్త్వాదులు, బౌద్ధాలయములు, నేపాలమందు
బితరము సంఖ్యాతిగములైన మాన్యతీర్థ। సముదయంబుంట యాత్రికజనము వత్తు
రహహా! వారల లెక్కింప నలవిగాదు ॥హిమగిరి॥

గంగానది.

హరిదివ్యపాదంబునం దుద్భవంబంది శివజటాజూటమ్ముఁ జేరుసాధ్వి
ఘనభగీరథుకోర్కె పిని సాగరులకు స్వర్గంబు నిచ్చినయుదారస్రవంతి
హిమశైలమునఁ బ్రవహించి భారతదేశమును పూతమొనరించు పుణ్యశీల
స్నాతులపాపాగ్నిఁ దనజలంబుల నార్చి ముక్తిఁ గల్పించు సంపూజ్యచరిత
సాగరునిముద్దు చెల్లించు సదమలాంగి, । ఋషులజీవననిధి, లోకహిత, పవిత్ర, ।
యుండు నిట గంగ, యోంకారయుక్త యగుచు ॥హిమగిరి॥ ౯

కాశ్మీరము.

ఎచ్చోట భూలోకమే స్వర్గముగఁదోఁచు, నెచటిసౌఖ్యమునకు నీడులేదు
ఎచ్చోటివనములముచ్చట వర్ణ్యమౌ, నెచ్చటిఫలతరు లెందు లేవు
ఎచ్చో విలాసార్థ మిం డ్లుండు నోడల, నెచ్చటిజలపాత మింపుఁగూర్చు
ఎచ్చోటమనమున కేకాగ్రతలభించు, నెచ్చట భవవార్ధి యిగిరిపోవు
ఎచట కుంకుమపువ్వు లభియించు మిగుల, । మేలుసేబువు లెచ్చోట చాలదొఱకు, ।
నట్టికాశ్మీరనందన మమరియుండు ॥హిమగిరి॥ ౧౦

కైలాసము

పార్వతీశ్వరపాదపంకజపరిపూత శిఖర మేగిరి యని చెప్పుచుంద్రు
సకలదేశావాససమధికసౌభాగ్య మంది యేకొండ విఖ్యాత మంద్రు
నిర్మలనీహార నిరుపమశోభచే రజతాద్రియని దేనిఁ బ్రజ వచింత్రు
ఘనతపోధనుల మోక్షస్థానములయందు నగ్రగణ్యం బేది యనితలంత్రు
సర్వలోకైకరమణీయసంపదలను । గలిగి జనముల కేది యాకర్షకంబో ।
యట్టి కైలాసగిరియుండు నమలపదము ॥హిమగిరి॥ ౧౧

మానససరోవరము

బ్రహ్మమానసమునఁ బ్రభవించినహ్రదంబు, బుద్ధవిహారప్రసిద్ధపదము
కైలాససామీప్యకలనఁ బ్రసిద్ధంబు, పౌరాణికస్తుతిపాత్రజలము
నిర్మలనీహారనిత్యజలావాస, మంచలబార్లకు మంచినెలవు
తైర్థికపాపనిర్దళనసమర్థంబు, తాపసబృందముల్ దనరుచోటు
మూడుకోటులదేవతల్ మునుఁగుతావు । గురుతరాధ్యాత్మికస్పందవరనిలయము ।
నైనమానసకాసార మమరు నెందు ॥హిమగిరి॥ ౧౨

+ ప్రకృతి +

కొండలు.

కొండలా యివి కావు క్రూరశార్దూలాదివన్యమృగంబులవసతు లరయ
వసతులు కావివి, వనవాసిధన్యాత్మకృషిఫలధాన్యసుక్షేత్రచయము
క్షేత్రముల్ గావివి, శ్రీమించుహిమకాంతిఁ గొమరొప్పు పెనువెండికుప్ప లన్ని
వెండికుప్పలు కావు, వితతభాస్కరకర ధగధగాయితభూరిధామము లివి
ధామముల్ గావు మణులచేఁ దనరునిధులు । నిధులు కావివి ఋషివరనియమవాటు ।
లౌర! పర్వతసౌభాగ్య మద్భుతంబు । హిమగిరిస్థలిమాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥ ౧౩

దరిగనుండిఁ కొండ గురువృక్షపాషాణ వితతిచే భీకరాకృతినిఁ దోచు
నావలపర్వతం బగుపడుఁ బచ్చని పూలుగల్గుతివాసిపాంక మంది
యటుపైనిగిరిఘుండు నసితవస్త్రాచ్ఛాదితంబట్లు నున్ననితలముతోడ
నటుమీద హిమనగం బగుపడునవధౌతసితవస్త్రపటకుటిశ్రీ వహించి
వింతవింతల సోపానవితతి వెలసి । యంతు గనుపడ దెవ్వరి కెంతగనినఁ ।
గన్నులరుఁ బండువొనరించు నన్ని దెసల ॥హిమగిరి॥ ౧౪

ఎత్తైనశిఖరంబు నెక్కి చూచెదమన్న యదిమించి మఱియొక్క టుచటఁ దోఁచు
దాని నారోహించి తనివిఁ జెందెద మన్న నట నభ్రమంటినయదొకఁ డుండు
నభ్రమంటినయది యబ్బిన దనుకొన్న దానిపైమబ్బునుఁ దాఁకు నొకటి
దానియగ్రం బెక్కి తరియించితి మటన్న నాపైనిచుక్కల నంటు నొకటి
యిట్లు పోవంగ పోవంగ నెంతదవ్వొ । పోవుటయెగాని యంతముఁ బోల్పఁదగదు ।
శిఖరములయెత్తు నెవ్వరుఁ జెప్పలేరు ॥హిమగిరి॥ ౧౫

కొంతమేరకుఁ జెట్లు గొట్టినకొండలు పనికివచ్చును సేద్యమునకు మిగులఁ
గొంతమేరకుఁ జెట్లుగుట్టలు దట్టమై యుండుఁ నరణ్యంబు లొసగుఁ గలపఁ
గొంతమేరకు హిమవంతముల్ శిఖరముల్ భూర్జవృక్షంబులఁ బొలుచుచుండు
గొంతమేరకు హిమ మంతట వ్యాపించి కేవలంబుగ సితాకృతిఁ దనర్చు
నిట్లు నాలుగంతస్థుల హిమగిరి తగు । నచ్చటచ్చట తేయాకు నరటిపండ్లు ।
సీమరేగులు మొదలగుచెట్లు పెరుగు ॥హిమగిరి॥ ౧౬

కొండవాగు (చిన్ననది)

ఒకకొన్నికొండల నొదవించి చూర్ణము సున్నరిపుదిబ్బల నెన్నొ గూర్చు
నొకకొన్నికొండల నొనరంగ నులిచేసి పలుచోట్ల నిసుకతిన్నెలను గూర్చు
నొకకొన్నికొండల నూని పొనలుదీర్చి చదరమౌ పెనురాల నొదవఁజేయు
నొకకొన్నికొండల నున్నవృక్షములెల్ల నిలఁగూర్చి పెనుదూలముల నొనర్చు
గొన్నికొండలఁ బెద్దపెంకులను జేయుఁ । దీవ్రవేగాన నొకఝరి తెలియరాదు, ।
నిలయ మేతేన్ని నిర్మింపఁ దలఁచెనొక్కొ ॥హిమగిరి॥ ౧౭

నీటి మాధుర్యము

కొండయావులపాలదండిమీఁగడకంటె, పాలుచిందెడు నారఁబ్రాలకంటె
నారముగ్గిన జహాంగీరు మామిడికంటెఁ, బ్రథితమైన నవేక్షురసముకంటెఁ
నెలిబీజములు గన్పట్టు దాడిమకంటె, తెలఁబూడు చక్కెరకేళికంటె
నమరిపాకమున నింపైన లడ్డూకంటెఁ దేఁటులూరెడు పుట్టతేనెకంటెఁ
దరుణినిరుపమమంజులాధరముకంటెఁ। బక్షిపతితెచ్చునమృతకుంభంబుకంటె।
మధురతర మౌర! త్వఝ్ఝరీమధురజలము ॥హిమగిరి॥ ౧౮

ఎత్తైనకొండసుదినుండి దృశ్యము

దూరముగా దోఁచుదొడ్డకొండలుగూడ వెన్నెలకుప్పల ట్లెన్నఁ దగును
క్రిందను గన్పట్టువందవందల నదుల్ పీకులశారులచెలువు గాంత్రు
సస్యక్షేత్రసంచయాలు తటినీప్రవాహముల్ రంగవల్లులయి ట్లెసంగుచుండు
లోతులోయల జంతులును భూరుహంబులు చీఁమలబొట్లులట్లు వరలుచుండు
చిన్నవస్తువులనుగూర్చి చెప్పనేల। దుర్భిణిని జూచిననెగాని తోఁచగలవె।
ప్రోన్న [illegible] బొలుచుచునవు ॥హిమగిరి॥ ౧౯

కొండవాలములు

హిమగిరిసంవాసు శిష్టశిష్టులచేప్త ధాన్యరాసుల నీయఁదనరుసరలు
గిరిసరజ్ఝరిముగ్నానరులపాపము దోఁలి స్వర్గంబు గూర్చుసోపానపంక్తి
వనరమాహిమగిరిపరిణయాలంకృత శుభమండపమునకు చుట్టుమెట్లు
కైలాసపర్వత లీలామహాగృహాంతరమునఁ [illegible] లివియొ
పసపుకుంకుమలను దిద్దవలసినట్టి। పార్వతీచంద్రిక ద్వారబంధము లివి।
కొండవాలము లటంచనఁగూడునొక్కొ ॥హిమగిరి॥ ౨౦

తెల్లకొండలు, నల్లకొండలు

తెల్లని తేర్లట్లు దీపించుగిరులును, నల్లని తేర్లనఁ జెల్లుగిరులు
నైరావతములట్లు లమరుపాషాణముల్ దిగ్గజంబులకు నుద్దియగురాలు
నుచ్చైశ్రవములట్లు లొప్పెడుచమరులు, కృష్ణాశ్వములనంగఁ గృష్ణహరులు
శ్వేతభటావళి చెలువొందుశృంగముల్, కృష్ణసైనికులను గేరుతరులు
సితహిమాస్త్రముల సితోపలతతిఁ దాల్చి। హిమగిరులు యుద్ధమునకు నహిమగిరులును।
దారసిల్లినయటు సమకూరె నొకట ॥హిమగిరి॥ ౨౧

నల్లకొండపై తెల్లమబ్బు

గిరివిహారముఁగోరి యరిగినవిష్ణువు సరస కేతెంచినశర్వుఁ డనఁగ
బాలకృష్ణునితోడఁ బనివడి క్రీడింపఁ బ్రేమవచ్చినబలరాముఁ డనఁగ
అసుఁగుచుట్టం బగునట్టిదిక్కరి జూడఁ, దరలినదైరావతం బనంగ
నీగ్రోలబలము నత్యుగ్రత నాక్రమింపఁగ వచ్చు హూణులబల మనంగ
నల్లగొడుగును గప్పినతెల్లగొడుగు । నాఁగ నల్లనిదూరస్థమైనశిఖరి ।
నాక్రమించెను వచ్చి శ్వేతాభ్ర మొకటి। హిమగిరిస్థలిమాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥ ౨౨

పరమేశుఁ డొకనాఁడు ప్రకృతినాటకసంఘ ములవేడ్క రావించి పోటిపెట్టి
మృగనాటకము ప్రదర్శింపుఁడు నావుఁడు, మబ్బులు కొండలు మత్సరించి
శైశ్వేరసంఘముల్ వేషంబుల నమర్చి, యేనుఁగులట్లు పెద్దపులులట్లు
శార్దూలములయట్లు శరభంబులట్టులు, నడవిపందులయట్లు హరులయట్లు
లగుచువివిధాకృతుల నవి యాటలాడె। నందు మబ్బులు లాఘవమంది పాఱె।
గిరులు జయమంది హరుసభ స్థిరములయ్యె ॥హిమగిరి॥ ౨౩

సూర్యుఁడు

చలికి గాసిలుజనంబులు సూర్యరాకకై వేయివిధంబుల వేడుచుండ
బహుపక్షివృక్షముల్ ప్రబలమౌ హిమబాధ సహింపలే కెంతమహిమ వెంచ
నేనుఁగు బెబ్బులి యెలుఁగు సివంగియుఁ దమదావులఁ దాము తరలుచుండ
మంచున నశ్రువుల్ నించుపద్మిని తనకుందువాసి వికాసమందుచుండ
బధిరులును మాటలఁ గదల్పఁ బయనమునకు । వేయిచేతులదొరయదె విశ్వవివిధ।
వస్తువులఁజూప నుదయించి వచ్చెనిటకు ॥హిమగిరి॥ ౨౪

సర్వజలాశయసంశోషణాత్యుష్ణపటుతరకిరణ తీవ్రప్రవృత్తి
విశ్వమానవతృషావిర్భూతివేదనా వర్ధిష్ణుతిగ్మప్రభాప్రశస్తి
వృక్షలతాజంతు వితతినిర్మూలన దక్షోగ్రభానుసంతానశక్తి
యఖిలచరాచరానంతలోక విదగ్ధతాసమర్థాంశుప్రధానశక్తి
చండదీధితి! నేమయ్యెఁ జల్లనైతి । వతుల నీహారసతతపీడితుల నరులఁ।
గావుమందురు ప్రజలు భాస్కరు నుతించి ॥హిమగిరి॥ ౨౫

సాయంసంధ్య

నిగనిగల్ పచరించుజిగిగల్గు తెల్లనిదగు నుత్తరీయంబు మిగుల మించి
బంగారుజలతారు రంగారుమేల్పట్టు శృంగారవస్త్రంబు రంగుమీరి
కాషాయవర్ణయుగ్వేషాగ్ర వసనసంభూషితనవనవోన్మేష మంది
మాంజిష్ఠవర్ణాతిరంజితశాటీసుసంజాతకాంతులనున్ జయించి
కాళరాత్రిశిరోరుహపాళిమిగిలి । సంజకాంతుల నంతంత రంజితమయి ।
తోఁచి మేఘంబు సమ్మోదమాచరించు ॥హిమగిరి॥ ౨౬

అంబరంబనువనాభ్యంతరంబునఁ బొల్చి ప్రాచినతంగేడుపొద లనంగ
నాకాశమనుమూస నజుఁడు సంధ్యాగ్నిని గరగించి పోయుబంగార మనఁగ
శశిబాలుఁ డుదయించుసమయంబునను సంధ్య ద్వారంబులను బూయుపస పనంగ
రాబోవుయామినీపరిభుత సూచింపఁగ పుత్తడికేతనా లెత్తి రనఁగ
విరిసె స్వర్ధుని స్వర్ణాబ్జవితతి యనఁగ । సంజకాంతులతో నపరంజివన్నె ।
మేఘపటలంబు కసులరు మెచ్చొనర్చు ॥హిమగిరి॥ ౨౭

మబ్బులు.

ఆకాశవిపణిలో నమ్మఁ బోవుపులువోయుమౌక్తికంబుల నీలమణులయట్లు
నవపుండరీకముల్ నల్లగల్వలు వియన్నదిలోన గుంపులై యొదవినట్లు
హంసముల్ కోయిల లంబరవీధిలో నైకమత్యంబున నాడునట్లు
పండువెన్నెలలును బాదపచ్ఛాయలు గగనభూమిని జూడఁగలిగినట్లు
ధవళనీలాంబరంబుల దివిజవనిత । లారవేసినయట్లుండు నభ్రవీధి ।
సితము లసితము లగుమేఘశతులు దోఁచు ॥హిమగిరి॥ ౨౮

సూర్యోదయముజాడఁ జూడనీయవుగదా యస్తాద్రిసౌభాగ్య మరయనీయ
వెంతశత్రుత్వమో యెండపొడఁ గన్నక్షణములో దానిని గప్పివైతు
వెన్నెల నొకమారు వీక్షింపనీయవు దర్శింపనీయవు తారకలను
మంచుకొండలవన్నె మఱుగుసేయుదుగదా వలిగొన పెట్టుమంచువాన లెత్తు
వయ్య ! మేఘుఁడ ! నీధాటి కద్రిభూమి । లాగినవి గాని యొండుల కగునెనిలువఁ ।
బోవగారాదె నిర్జలభూమిఁ జేర ॥హిమగిరి॥ ౨౯

ఇంతమేఘపుతున్క యేమూలనో తోఁచి యంతలో గగనంబు నాక్రమించు
నొక్కింతసేపటి కుఱుములు మెఱుములై కనుగొనరాక చీకట్లుగ్రమ్ము
నంతలో జడివాన లన్నిదిక్కుల నిండి వఱదలౌ ప్రళయంబు వచ్చినట్టు
లావంతతడవులో నంతట జడిమాని యరకాలుతడిగానియవని యగును
నంతలో దిక్కులన్నియు సొబగుగాంచు, । నింతలోనసె నీలమైయొసఁగు మిన్ను ।
నింద్రజాలముగాఁ దోచు నిచటివాన ॥హిమగిరి॥ 30

గాలి.

ప్రళయవాతార్భటి బ్రహ్మాండభాండముల్ పగులునట్టులుగ వీవంగదొడఁగి,
ప్రబలవేగంబున బహుళమహావృక్షవితతుల వేళ్లతోఁ బెల్లగించి
మదగజసమనీలమహితపాషాణముల్ వడిసెలరువ్వుకై వడిని రువ్వి
గృహములు పశువులు గిరివాసిజనములు తల్లడిల్లగ వస్తులెల్లఁగలఁచి

తోడ వడగండ్లవానను దోడితెచ్చి । కొండలఁ దుపానుగాడుపు, గుండెలదర ।
భీకరంబుగఁ దోఁచియు వింతగొలుపు ॥హిమగిరిస్థలి మాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥ ౩౧

వరమురళీరవభ్రాంతి యొక్కొకమాటు, నొకమాటు మెఱయుగీతికలభ్రాంతి
రైలువెళాతయటున్న భ్రాంతి యొక్కొకసారి, యొకసారి మోటారునులివుభ్రాంతి
వాయువిమానంబుధ్వనిభ్రాంతి యొకపరి, యొకపరివరదలహోరుభ్రాంతి
పక్షిజలకోలాహలభ్రాంతియు నొకతూరి, యొకతూరి పిలుపన నొప్పుభ్రాంతి
వింతవింతలభ్రాంతుల సంతరించి । వృక్షములఁ గొండలను బ్రిసరించుగాలి ।
గిరినివాసమెఱుంగనినరుల నొంచు ॥హిమగిరి॥ ౩౨

మబ్బుగాలియువాన, మబ్బువానయు నెండ, యెండవానయుమబ్బు, నెండమబ్బు
నెండగాలియువాన, యెండవానయు నెండ వానమబ్బునుగాలి, వానగాలి
వానయెండయుమబ్బు, వానమబ్బును నెండ, గాలియెండయుమబ్బు, గాలిమబ్బు
గాలిమబ్బును నెండ, గాలిమబ్బునుగాలి, మబ్బునెండయుగాలి, మబ్బుగాలి
గాలిమబ్బునువానయు, గాలియెండ । ఎండగాలియుమబ్బును, నెండవాన ।
మబ్బునెండయువానయు, మబ్బువాన ॥హిమగిరి॥ ౩౩

మ ం చు.

పార్వతిపెండ్లిసంభారంబులకుఁ దెచ్చి యారఁగాబోయుబియ్యంపుపిండి
పిండివంటకుగాను చేర్చిన గిరిరాజు పంచి తెచ్చినమంచిపంచదార
శ్రీపార్వతీశివుల్ చేరికూర్చుంటకై పఱచిన తెల్లనిపట్టుపఱుపు
మంగళాశీర్వాదమహితసేవ యొనర్పఁ బుణ్యాంగనల్ గూర్చుపూలవాన
శర్వుఁ డోనరించునట్టిహాసంబు సకల । సురలబువ్వంపుబంతికై సుధ, యనంగ ।
సంతటను జేరుకొనియుండు నమలహిమము ॥హిమగిరి॥ ౩౪

చ లి.

ఉన్నిచొక్కాల్లాగు లున్నకంబళ్లెల్ల దరికిరప్పించునీదర్ప ముడుగ
పసిపిల్లలాదిగ ముసలుల ముదుకల పాయిజేరఁజేయు నీపొగరు మాయ
ద్వారముల్ కిటికీలు వాయుమార్గము లన్ని బంధింపఁజేయు నీబలము పగుల
యువతులకౌగిళ్ళ నుండిపూరుషులను విడనీయనట్టినీబింక మింక
రునుల గుహాలను జేర్చునీరోష మిగుర, । పసులఁ బక్షుల బాధించువైర మార
ముచ్చముడిగింతు చలి నీదుపొంక మడఁగ ॥హిమగిరి॥ ౩౫

ఈఁగకున్ దోమకు వెనలేనిశత్రువు, నల్లికి మృత్యువు, బల్లి కరియు
సర్పంబులకుఁ దేళ్లసంఘమునకుఁ జావు, నెల్లచీమలపాలిహింసకంబు
దొంగలకును జేరదూర నశక్యంబు, దొరలకు దండెత్త దొడ్డయడ్డు
ఉగ్రవిషూచ్యాదికోరుబాధాదూర, మత్యుష్ణపీడకు నంకుశంబు
బిందుమాత్రమేన్ జమటకుఁ బెద్దకవ్వు, । దావకీలల నడఁగించుదండిబంటు ।
చలిని కేవలమును నిందసలుపజనదు ॥హిమగిరి॥ ౩౬

ఎండలోఁ గూర్చుండుటే మహాపుణ్యంబు, కుంపటిఁజేరుటే గొప్పఫలము
కంబళి గప్పుటే కడుపూర్వసుకృతంబు నుష్ణపధారణ ముత్తమంబు
గుహలలో నిండ్లలోఁ గూర్చుండుటే గొప్ప, చలిసహించుటే సాహసంబు
వెనముపైరొట్టెరయే తినపురోడాశంబు, నుష్ణోదకంబు పీయూషధార
కాల్యములఁ దీర్చికొనుట యస్తుప్రశాంతి, । వారమున కొక్కస్నాన మపారసుఖము ।
చలిని నిట్లయ్యు సంతృప్తిగలుగు ఋషికి ॥హిమగిరి॥ ౩౭

జంతువులు.

గాఢాంధకారంబు గల్పించు ఘనముగా చీఁకటిమ్రాకులప్రాఁకునీడ
నీడలందునఁ దమజాడ గన్పడకుండ నెరలకై నెమకెడుచిఱుతపులులు
పులులజాడ రవంత పొడగని గుప్పించి దుమికి పర్విడునట్టిదుప్పిగుంపు
గుంపులుగా లేచి కోన నాకలములు మెక్కుమర్కటములు పెక్కుకరులు
కరులవలె దోఁచుకిరులును గారెనుములు । ములుపొదలఁ దూరునేదుపందులకొదమలు
నహహ! భయదము లయ్యు మోదావహములు ॥హిమగిరి॥ ౩౮

రాజాధిరాజవిరాజతేజంబున భీకరం బగుకీవిఁ బెద్దమెకము
వెంగలాయిపోదుపాభోగలాలస మయి మహనీయమై పొల్చుమత్తగజము
దండినుబేదారుదర్పంబుఁ జూపించుబలిమిగల్గినయట్టియెలుఁగుబంటి
మించి గర్వముతో జమీందారుహోయలున హెచ్చుగా దోఁచెడునిట్టికొదమ
యాయురారోగ్యభాగ్యంబు లందియున్న । మనుజపుంగవు లటులుండుమన్నుపోతు।
జరపు నెల్లెడ స్వేచ్ఛాప్రచారలీల ॥హిమగిరి॥ ౩౯

వాలిసుగ్రీవులవంశంబున జనించి వర్ధిల్లువానరవర్యులార
జాంబవంతునిబంధుజాలమై పుట్టినభల్లూకనామకప్రముఖులార
శ్రీజటాయువుకులశేఖరులుగ జన్మమందినగృధ్రఖగాదులార
శ్రీరామకరుణను జెంది ప్రసిద్ధిని గాంచినయుడుతలకదుపులార

తానమును గూర్చువేణునిస్స్వానమొకట । వాయుచాలితవృక్షరవంబు లొకటఁ
గలసి శ్రుతిపేయమై మోదజలధిఁ దేల్చు। హిమగిరిస్థలి మాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥ ౮౯

కొండయావిరి మేఘమండలాకృతి లేచి నలుదెస చీకట్లు గొలుపుసొగసు
మేఘముల్ జనులకు మీఁదుగా క్రిందుగా నంతటఁ జరియించునట్టిసోయలు
సితపుష్పవిసరమో చిఱుదూదిపింజలో యన మంచు వర్షించునట్టివింత
వడగండ్లు వర్షము ప్రబలమారుత ముఱుగర్జలు మెఱుపులు గాలివిధము
కొండకూలుట పెనుమంచుకొండ పడుట । చలివలియు సింహగర్జ వృక్షములయూపు
ననుభవించుట పరమభాగ్యంబుగాదె! ॥హిమగిరి॥ ౯౦

✦ ప్రజలు ✦

వేదవేదాంగాదివిహితపూర్వాచారపరులు శుద్ధులు విప్రవరులు గలరు
ప్రాచీనరాజర్షి వంశసంభూతులై కడుమించుక్షత్రపుంగవులు గలరు
వైశ్యసంఘములేమి వాణిజ్యమునుబూని వరలువిప్రక్షత్రవరులు గలరు
సేవాసమాచారశిక్షఁగాంచినశూద్రకులజులు డోమ్నామకులును గలరు
ఆటవికులని పల్కవాక్యంబె కాని । నాగరకలక్షణంబుల నవ్యకళల ।
శోభితులు గిరివాసులు సుగుణరతులు ॥హిమగిరి॥ ౯౧

నిరతహిమపాతపరిపూర్ణధవళిమ నన పాండురంబైనయట్టిటోపి
వదనారవిందశోభావివర్ధక మగునిండు పేల్బంగరుకుండలములు
స్వర్ణదేహచ్ఛాయ సంఛన్నముగఁ జేయునమలోర్ణనిర్మిత మంగరక్షు
పాపులు గట్టుకో మొలఁజుట్టుకొనియున్నత్రాట చేరెడులవిత్రంబు నొకటి
జారుపైజామ బలుపుమోజాలు గలిగి । ప్రియసిపాష్ట్రధారసప్రీతిఁ దవిలి ।
త్రాగు హుక్కాను క్షత్రియ తల్లజుండు ॥హిమగిరి॥ ౯౨

రంగుపాగా దాల్చురమణి, బంభరవేణి, ముంగరదాల్చినమోహనాంగి
చిఱుచుక్క మోమునఁ జెలఁగుచంద్రానన, తాంబూలలసితసుధాధరోష్ఠి
పెండెకంటె ధరించువెలది కంబుగ్రీవ, గురువిందపేరులఁ గులుకు కలికి
ముంగరఖాదొడ్డనట్టిపృథుశ్రోణి, గాగరా ధరియించుకరికరోరు

పందెలున్ మట్టియలు గల్లునంఘ్రియుగళి, । యంగుళీయకలసదరుణాబ్జపాణి ।
వహ్వారే పైడిబొమ్మ ఘుర్వాలికొమ్మ ॥హిమగిరి॥ ౫౩

పాంచాలిదగ్గతిబంధువు లని తెల్ప భ్రాతలందఱ కొక్క భార్య సాక్షి
యప్సరఃకాంతల కందినవారన మార్మనుముల పెండ్లి మహితసాక్షి
గంధర్వకిన్నరకాంతలసంతన గానమాధురి బలమైనసాక్షి
యక్షకాంతలకు వీ రైనవా రని తెల్ప సౌందర్యసంపద చాలుసాక్షి
ఋషులసతులకుఁ దోడఁన కృపయె సాక్షి । గాంగజలపానసితగిరికమ్రవాస ।
భాగ్యసంయుత లింతులు యోగ్య లరయ ॥హిమగిరి॥ ౫౪

ప్రొద్దున నేలేచి శుద్ధిచేసి గృహంబు, పాలిచ్చి బిడ్డకు పనుల విడచి
కాంతు సేవించి, హుక్కా నిచ్చి యతనికి షడ్రసయుతపాకసరణిఁ దీర్చి
కాడి కెద్దులఁ బూన్చి వేడుక బతితోడఁ గొడవలి పారయుఁ గొంచు నరిగి
పొలముపనుల్ దీర్చి, యిలుసేర్చి గడ్డిని, కొండకట్టెలఁ దెచ్చి, వండి మఱల
సంజపడకుండ గృహమును సరిదివైచి । పతికి సుఖమును జేకూర్పఁ బాటుపడెడు ।
ననుదినంబును గిరిచరవనిత యచట ॥హిమగిరి॥ ౫౫

గిరిబాలుఁడు

ఉన్నిచొక్కాయయు నొకగోచిపాతయు టోపియుమాత్ర మాటోపములుగ
శిశులాలనంబును బశుపాలనంబును బఱవుమోయుట లాటపాటలుగను
రొట్టెయుఁ బల్చనిపట్టిసూపము పచ్చికూరయె కడుపారనోరెములుగ
వింతవారలవైనవేషభాషలఁ గాంచి బెదరి పారుట తనబీరముగను
రజితభూషలె వైభవరంజనముగ । నందచందాలు తనదుపిత్రార్జితముగ ।
గలుగుగిరివాసిబాలుని గాంచఁదగును ॥హిమగిరి॥ ౫౬

గిరికన్య

శివునిగూర్చి తపంబుఁజేయగ హైమాద్రి వసియించునట్టిపార్వతివొ యేమొ
భవువిల్లు ద్రుంచు నాయువరామచంద్రుని తనివారఁ జూచు భూతనయవేమొ
మత్స్యయంత్రము జలమధ్యంబునన్ జూచి యేయునర్జును జూచుకృష్ణవేమొ
యనుకూలుఁడౌ వరు నర్థించి కుమ్మరులలితాంగి యగువనలక్ష్మివేమొ
తరమె నీశోభ వర్ణింపఁ దలిరుబోణి । పార్వతీయులకన్య మేల్ వరుని బడసి ।
భాగ్యసౌభాగ్యవైభవప్రాప్తి మనుము ॥హిమగిరి॥ ౫౭

గి రి శి శు వు

ఒలికింతు వెూమున నదురాజచంద్రికాధవళహాసద్యుతిధగధగలను
చిలికింతు వవ్యక్తలలితభాషణములఁ గలకంఠకాకలీకలితరవము
తిలకింతు మెడలోనిపులిగోళ్ళ పతకముల్ తనిసి చూపఱు ప్రమోదమునఁ జేల
గదలింతు పాదముల్ కమనీయహస్తము లున్నిపొత్తిళ్ళలోనుండి మిగుల
నేడ్వ వొక్కప్పుడైన నిన్నింట విడచి । తల్లియెప్పటికో వచ్చి స్తన్య మిచ్చు!
నార! గిరిశిశు! నీయోర్మి నరసి మెత్తు । హిమగిరిస్థలి మాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥ ౧౮

గృ హ ము లు

దారునిర్మితగృహాధఃశ్శాల పశువులు నుపరిసౌధంబున నుండ్రు జనము
లొక్కొక్కగదియం దొకొక్కసంసారంబు నిఱుకైనచిన్నవాకిండ్లు ముందు
చీకటిగదులలో చీడిపుల్లలపాఁగ నల్లబారినగోడ తెల్లసరకు
లొకమూలపాత్రియ్యుయు నొకమూలశయ్యలు నొకమూలసంభార మొకట యుట్లు
దేవదారువుకాఁగడా తెలుపువఱకు । నెవరికెంతేమి యున్నదో యెఱుఁగరాదు!
గంథిలంబులు గృహములు కామదములు ॥హిమగిరి॥ ౧౯

ప శు వు లు

తన్నవు పొడువవు తనరు సాధువులౌచు తమగ్రాసమును దామె నెమకి తినును
కామధేనువొ లేఁ గమ్మనై తియ్యనై జిడ్డుదేరెడునట్టిక్షీర మొసగు
నక్కరయైనచో నధికంబు లగుభారముల మోసికొని శైలభూము లెక్క
రాత్రులు పులులేని దా భీకరాకృతిఁ గొమ్ములనూదుల వాని గ్రుమ్మి చంపు
పాలమాదున్నఁగ చుఱుకుకోడెల నొసంగు । నించుకేనియు వేడి సహింపలేవు
గోవులా! యివి మోక్షంపుఠావు లరయ ॥హిమగిరి॥ ౨౦

అతిథిసత్కారము

ఇదియె ప్రణామంబు హేమవహరాజ! మీ కలరునె కుశలమంగళము లెపుడు?
దయసేయ డిప్పోట దయతప్పినారలు కంబళి కుంపటి గాంచు డిదియె
యొందుండి దయను మీ రిందు విచ్చేయుట? పావనమయ్యె మాభవన మిప్పుడు
పశువులు శిశువులు బంధువుల్ క్షేమమే? కొండపాలంబులు పండునుగద?
యిదియె చల్లనిపానీయ, మిదియె హుక్క । యీగృహముమీదె గైకొనుఁ డిదియె రొట్టె
యనుచు గృహాధర లతిథుల నాదరింతురు ॥హిమగిరి॥ ౨౧

కొండకోనల నాకుకూరలు తెప్పించి నేతితో వేయించి నింపుఁ బాత్రి
1 జంగ్లాలతో 2 గర్మసాలాయు వడియముల్ చేర్చినపులుసుంచుఁ జిన్నపాత్రి
బొగిచినపొదినాకు తగునూనె మిరెముతో నొనరించుపచ్చడి నొక్కపాత్రి
మంచిద్రాక్షాదుల నుంచి క్షీరాన్నంబు వండి వడ్డించు వేఱొండుపాత్రి
పూరి, యన్నము, రొట్టెయు, నూరుగాయ,। పప్పులును, బిండివంటలుఁ బలుగుపాత్ర।
బుంచి, కంచాన నతిథికి నొసగు గృహిణి ॥హిమగిరి॥ ౬౨

చేయించి బాగుగా విసయుయవలపిండి బెల్లంబుతో నానఁబెట్టి యిచ్చు
గోధుమ, నేయి, పాల్ కొంతబాదం పిస్త కలిపి ప్రసాదంబుగా నొసంగు
పచ్చకర్పూరంబు నచ్చకుంకుమ పువ్వు చేర్చినలడ్డువ చేసి యిడును
జుంచిపాకముతోడ నుంచి జిలేబీని రంగుగాఁ దృప్తిదీరంగఁ బెట్టు
దూరగిరిలభ్యమైన యంజూర, 3 చూలు,। సీమకే గాల్బుకారలు పేర్మిఁ గూర్చి।
ధూప మతిథికి గృహిణి కస్తురి నొసంగు ॥హిమగిరి॥ ౬౩

ఇంట నీడ నివాస మొంచ శత్రుస్థాన, మెండయే పరమాప్త మెల్లయెడల
కార్పాసవస్త్రముల్ కంటకప్రాయంబు, లూర్ణవస్త్రంబులే యొసగు హితవు
వేడివంటకములు విహితముల్ రుచ్యముల్ చలిదిభోజ్యము రోగసాధకంబు
మంచానిలంబులు మలయు నెబ్బేఁగన్న, నుష్ణవాయువు మృగ్య మెంకటనైన
పేయముల్ గాంగశీతలప్రియజలములు,। భావ్యముల్ పూర్వసంయమివర్తనములు
ధ్యేయముల్ చంద్రశేఖరుదివ్యకళలు ॥హిమగిరి॥ ౬౪

4 పైజామదీసి ధోవతిగట్టినంతనె పరిశుద్ధ మగుచుడి వరలినట్లు
పోయిదరి వర్జించిపోవ నేమాత్రమేఁ పాకమంతయు 5 ఝూటుపడినయట్లు
రొట్టెకు మైలలే దట్టుకు మైలలే దన్నంబుపప్పున కగును మైల
మంచినీ రేజాతిమనుజుఁ డిచ్చినఁగాని త్రాగనౌ నపవిత్రతన్ గనండు
అంగియును బాదరక్షలు నటులె టోపి। విడిచిచరియింప మర్యాదవిడిచినట్లు।
తెన్నొ యాచారములు హేతు విందు చలియె ॥హిమగిరి॥ ౬౫

---

1 మొక్కగోడుగు. 2 మసాలా. 3 ఒకవిధపుగుపండు. 4 లాగు. 5 ఎంగిలి.

1 ఆజా 2 జానే 3 లగా 4 పాని 5 కకడిటి యాదిపదములు గూడినప్రాకృతంబు
తెళల మంగళ కృపా 6 కో 7 న్వధవా మొదల్ శబ్దముల్ గల్గినసంస్కృతంబు
8 అయియే మహిరాజ్ఞి హై 9 ఖలీకా మను నీగభీరోక్తుల హిందిభాష
10 అక్సరు 11 బద్మాషు 12 అల్లా 13 ఖుదా యనునుగ్రవాక్యంబుల నురుదుపలుకు
లెసెడునాలుగుభాష లవ్యక్తరీతి । మేళనంబంది సంఖ్యను మించినట్టి ।
కొండభాషలు పెక్కులు గూర్చు వింత। హిమగిరిస్థలి మాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥ ౬౨

చేయి ముంచిన నీళ్ల జిల్లున జలిపుట్టు కొంగరపోవును కొయ్యబాఱు
నోట బెట్టగనె పండులు జివ్వుమనిలాగి క్రమముగా దవడలు కదియఁబడును
గొంతులోనికిఁ బోవ నెంతయోబాధను గల్గించు మాటాడఁ గష్టమగును
కడుపులోఁబడి వడగండ్లతో నింపినపోలిక బరువగు, పోటుబుట్టు
మేనఁజలిపుట్టు, కంపంబు మిగులఁగల్గు । నట్టిశీతోదకంబులె యమృతమంచుఁ,
గ్రోలుదురు గాని యితరంబుఁ గ్రోల రచట ॥హిమగిరి॥ ౬౩

అడుగున్నరవెడల్పు నటు కొండ యిటు లోయ నేటవాలగు రాచబాట యొకటి
యడ్డముగాఁ గొండలన్ని దాటుచు నేగుపగ్డండి యను కాలిబాట యొకటి
గిరిచుట్టు మెలికలుతిరిగి శిఖరమెక్కు పశువులు చరియించుబాట యొకటి
పైని నాకాశంబుఁ బర్వతంబులు క్రిందఁ బఱగుగుర్తులులేనిబాట యొకటి
పైకి నెక్కించుచోటులు పలుగురాళ్ళు ! గుట్ట లారులు ముండ్లున్నకోన నేగు
తెరువు లిచ్చట ప్రజదక్కఁ దెలియరెవరు ॥హిమగిరి॥ ౬౪

ఒకయింటినుండి వేఱొకయింటి కేగఁగ నొక్కకొండంతయు నెక్కవలయు
నొకయూరినుండి వేఱొకయూరి కేగఁగ నిరుమూడుకొండలఁ దిరుగవలయు
నొకకొండనుండి వేఱొకకొండ కేగఁగఁ బర్వతంబంతయుఁ బ్రాకవలయు
నొకయాత్రనుండి వేఱొకయాత్ర కేగఁగఁ బదువాఱుయోజనాల్ పఱువవలయు
పెద్దలు తలంపువత్తురు పిదప మనకుఁ । బ్రాణ మవియును గావిట రైళ్లు బండ్లు, ।
నిచటిజను లవలీలఁగ నేగగలరు, ॥హిమగిరి॥ ౬౫

---

1 వచ్చుట. 2 పోవు. 3 మొదలిడు. 4 నీరు. 5 ఎక్కడనుండి. 6 ఎవరు. 7 లేక. 8 రండు. 9 మంచిపని. 10 అధికము. 11 చెడ్డవాఁడు. 12 దేవుఁడు. 13 రక్షకుఁడు.

కోసురాళ్లకు ముండ్లకును గుట్టలకు నుంత గొంకనిపాదముల్ కొండప్రజకు
జలిగాలికిని నీటిచలికి మంచునకును గొంకనిహస్తముల్ కొండప్రజకు
ముడిరొట్టె ముడిపప్పు ముడిమాంసములఁ దిన గొంకనియుదరముల్ కొండప్రజకు
నమవస నర్ధరాత్రమునఁ జీకట్లకుఁ గొంకని నేత్రముల్ కొండప్రజకు
కౄరజంతువులను గన్నఁ గొంకనిహృది। ఘోరకష్టములందైనఁ గొంకనిమది।
నీశ్వరుఁడు కొండవారల కిచ్చెఁగృపను ॥హిమగిరి॥ ౨౦

నై తి క ము

అమ్మపై నయ్యపై నల్గి యిచటికి రాకు చలిబాధ నోర్వంగఁజాలవేమొ
కూటికి లేదనుకొదువ రా కిచటికి చలిదిరొట్టెలఁ దినఁజాలవేమొ
కండలు గలవని గర్వించి రాకుము గిరులెక్క నీకసుల్ దిరుగునేమొ
మెట్టవేదాంతంబు మిడికి రాకిచటికి మృగములరొదగని పొగులుదేమొ
పట్టిసన్యాసమున రాగ దట్టుకొనఁగ। కష్టముల దుర్ఘటంబగు గట్టిత్యాగ।
పొంది దేహాశవిడ నిట నుండవచ్చు ॥హిమగిరి॥ ౨౧

అప్పుడే కరగినయట్టిహిమాంబువుల్ ప్రబలశైత్యముతోడఁ బాఱుచుండు
నలువైపులన్ దూదిసలుసులవలె మంచుకణములు రాలుచో వణకుబుట్టు
హిమశీతలాఖండపృథులజంఝూవాత మున్నిబట్టలఁ జాలకుండఁజేయు
నాకసంబున గవియన్నమాటయె గాని యుష్ణ మావంతయే నొదవకుండు
నిత్యమును స్నానమును జేయనేర రనుచు। నపహసించుట తగదును మ్మచటివారిఁ।
మునుల కచ్చట స్నానమే యనవసరము ॥హిమగిరి॥ ౨౨

రాజులకని వేఱురస్తాలు లేవిట బంటులకని వేఱుబాట లేదు
ప్రభువులకని వేఱుభవనముల్ లేవిట ప్రజకని వేఱొకపంచ లేదు
ధనికులని వేఱుధాన్యము లేదిట బీదలకని వేఱుపిండి లేదు
అగ్రజన్ములకని యాసనంబులులేవు నీచులకని వేఱునెలవు లేదు
అందఱకు నొక్కటే బాట యదియె పంచ। గోధుమంబదె రొట్టెకుఁ గొండెలవియె।
నెలవు, సర్వసమష్టితి నెగడుచోటు ॥హిమగిరి॥ ౨౩

ఇచట నుండెడిప్రజ కిత్తవు శీతలవారి త్రాగ నన్యుల కది తరముగాదు
ఇచటనుండెడిప్రజ కింపు మండువరొట్టె నమల నన్యుల కజీర్ణత ఘటిల్లు
నిచట నుండెడిప్రజ కిష్టము చలిగాలి పరవ నన్యులపయి వణకుబుట్టు
నిచట నుండెడిప్రజ కిచ్చ కొండలఁ బ్రాక నడవ నన్యుల కట సడుగుపడును
ఒకరియమృతము విషము వేఱొకరి కగును। జననియును జన్మభూమియు స్వర్గమందు।
రైన నెల్లరకును బూజ్య మీనగంబు । హిమగిరిస్థలి మాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె॥ ౨౪

ఈఁగలఁ జంపెడు నీతొండ క్షణములో, తొండను మ్రింగెడు దొడ్డపాము
పామును గబళించి పర్విడు దుప్పియు, దుప్పిని హింసించుఁ గొప్పపులియుఁ
బులిని దంతంబులఁ బోకార్చు నేనుఁగు, నేనుఁగుఁ జెండాడు నిభవిరోధి
యిభవిరోధినిద్రుంచు నీవేటకాఁడును వేటకానిని జంపి వెడలు నెలుగు
హింస నీరీతి సజుఁడు సృజించె నిచట, । ప్రాక్కృతవిపాక మీరీతిఁ బఱగుచుండు ।
నైన మానులకడ హింసలన్ని యడఁగు ॥హిమగిరి॥ ౨౫

అడవిని రక్షకుండగు నీశ్వరుండను సూక్తి యన్వర్థము సూరి కిచటఁ
దల్లియుఁ దండ్రియుఁ దైవమున్ గురుఁడే యన్ మాట సార్థకమగు మౌని కిచట
సర్వంబు నశియించు సత్పదార్థముదక్క యనుట సత్యంబు సుమ్మార్యున కిట
నిల్లు నిల్లాలు తా నేగునప్పుడు కూడరా రనుట నిజంబు ప్రాజ్ఞున కిట
తినుటకే కాదు మన మిల జనన మైతి । మంతులేనట్టిఘనకార్య మవల నున్న ।
దనెడు నిజమైనవేదాంత మనుభవ మిట ॥హిమగిరి॥ ౨౬

సర్వేశ్వరానంతశక్తి యొక్కటె యుండు భూతపిశాచాదిభీతి వలదు
సార్వకాలికరవిదీప్తి యొక్కటెయుండు నగ్నిభయంబున కడలఁ జనదు
నింద్రియబలచౌర్య మెన్న నొక్కటె యుండు ధనతస్కరులబాధఁ దలఁపరాదు
ఘనముక్తి నర్థించు కాంక్ష యొక్కటె యుండు కామాదివర్గము గనఁగ లేదు
షడరిజయమును భవబంధశమమె గాని । సర్పవృశ్చికజలరాజశత్రుభయము ।
తడవఁదగ దిట వానికిఁ దావుగలదె ॥హిమగిరి॥ ౨౭

శివునాజ్ఞ లేనిది చీమయేనియుఁ గుట్ట దనుమాన మింతలేని కనుట తగునె
నెత్తిని పదమిడనిది వృశ్చికము గుట్ట దనుమాన మింతలేని కనుట తగునె
క్రూరశార్దూలమున్ గొట్టక మైఁబడ దనుమానమింతలేని కనుట తగునె
నరకంటఁబడకుండదే తిరుగును మృగ మెప్డు దనుమాన మింతలేని కనుట తగునె

కత్తి చేలేనిచో గొఱ్ఱె కఱచుననుట । సాహసమె లక్ష్మి యంచను సామెతయును
సత్యము లటంచు నిచ్చట స్వానుభవమె ॥హిమగిరి॥ ౨౮

ఒఱగడ్డమునుండి యొఱిగెఱాలరె యటు వినఁజెప్పుమీ యను వెఱ్ఱియొకఁడు
క్రూరమృగంబులు కొఱికివేయవె యటు వచియింపుమనుపిచ్చివాఁ డొకండు
చలిచేత వలిగొని చావరే యచ్చట వివరింపు మని యనుభీరు వొకఁడు
వ్యాధుల కౌషధసాధనములు లేమి యణఁగరే యటు యనునసద యొకఁడు
ఇటులు దేశస్థు లడుగుదు రీశుఁడే చటు । నొక్కఁడే సుమ్ము రక్షించు నూర నడవి
నాపదలులేవు చలికొండ నాయు వెచ్చు ॥హిమగిరి॥ ౨౯

— స్వీయము —

తలఁపు జనించినంతనె హిమగిరిత్రోవఁబట్టనిదే బుద్ధి పదిలపడదు
త్రోవపట్టిన నేమి తొంబదియామడల్ గడచుట యుగములు గడచినట్లు
లటు నడుగిడఁగనె యాహా మదీయంబు జన్మము సఫల మన్ సరణి నుండు
నేకాంత వనవాస మెపుడు లభించిన నపుడె బ్రహ్మానంద మగును మదికి
గడుపుదీరఁగ నింటికై వెడలునప్పు । డుస్సురను ప్రాణ, మెల్లపు డుండి తపము ।
సేయఁగలవారిపుణ్యముఁ జెప్ప నేల? ॥హిమగిరి॥ ౩౦

కంటిని పార్వతీకాంతునినిలయమ్ము నంచితోత్తుంగమౌ మంచుకొండ
కంటిని హరజటాకమ్రజూటవిహార గంభీరసలిల గంగాభవాని
కంటిని పరమర్షి గణముఖ్యసంవాసకీర్తి వాసితమైనగిరిగుహాళి
కంటిని మంజులాకారమరుద్ధూతవితతశాఖాయుతవృక్షచయము
కంటి వివిధంబు లగుజంతుకాండములను । కంటి రాగవిహీనుల ఘనుల మునులఁ ।
గంటి గురువర్యు ధన్యత మంటి నేఁడు ॥హిమగిరి॥ ౩౧

ప్రాతర్విహంగమరమణీయమాగధపుణ్యగీతాళిప్రబోధకలన
గిరిరాజతరుమంత్రిచరజంతుభటయుతప్రాణిప్రజాసభాభవనవసతి
మధ్యాహ్నతరుఫల మధురస్రవంతినీజలపాయసోపేతసరసభుక్తి
సాయంసమారంభసాంద్రమరున్మిత్రసహితవిహారప్రశస్తరక్తి
రాత్రినక్షత్రశశియుతరమ్యగగన । పటలగేహాంతరైకాంతభద్రనిద్ర ।
దివససామ్రాజ్యవిభవసంపత్తిఁ గంటి ॥హిమగిరి॥ ౩౨

అయ్యా! వసిష్ఠ! రావయ్యా! విశ్వామిత్ర! రండు సప్తమహర్షు లండ నాకు
నయ్యా! వాల్మీక! రావయ్యా! వ్యాసాచార్య! రండు జగద్గురు లండ నాకు
నయ్యా! శంకరుఁడ! రావయ్యా। యానందాద్రి! రండు జగద్గురు లండ నాకు
నయ్యా! విశుద్ధాఖ్య! యయ్యా! పూర్ణానంద! రండు గురూత్తము లండ నాకు
మద్గురుప్రభు! రావయ్యా! మహితచరిత। యీతటీరతపంబున కీవె యండ।
మదినిమిముగొల్చి యోంకారమహిమఁగందు।హిమగిరిస్థలి మాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె ౭౩

కైలాసమానసఖండమునన్ బ్రణవానంద నామహాతపస్వి
గంగోత్తరాఖండకందరమునఁ బ్రశాంతానంద నామవిజ్ఞానమూర్తి
బ్రహ్మకపాలానఁ బ్రజ్ఞానపూర్వకానంద నామకమునివందితుండు
కాశ్మీరసురుచిర కాంతారముల మహాశంకర నామకసాధుమౌళి
న్యాయమూర్తి గంగాప్రసా దల్ల బెహ్రి। సాధుభక్తభూమానందసఖుఁడు ముఖుఁడ।
మొదలుగాఁగలమన్మిత్రముఖ్యులుండు ॥హిమగిరి॥ ౭౪

ఆచార్యుఁడు మహర్షి యైనపూర్ణానందవరునిహృషీకేశవాస మిదియె
గురుఁడు జ్ఞానానందపరమర్షి పూర్ణత్వ మందినకాశ్మీరనందన మదె
గంగోత్తరాస్థితఘనశాంతిగుహ మొదల్ సాధూత్తములతపఃస్థానము లివె
బోధిగుహావాసమున్ జ్ఞానకుటియును పూతమొనర్చినముఖ్యవ యిదియె
గురువరుపదాబ్జములఁజేసి పరమపావ। నంబు లగుపెక్కుతావులున్నవి యిచటనె
నేయి నడుమేల మోక్షనివేశ మిదియె ॥హిమగిరి॥ ౭౫

ఎవ్వానినామంబు నెనసి జ్ఞానానందవర్ణముల్ పరమపవిత్రమందు
నెవ్వానిశుభరూప మెన్న లోకాతీతసౌందర్యరాశియై సన్నుతమగు
నెవ్వానిదయచేత నీసర్వలోకంబు చల్లగ వర్ధిల్లి యుల్లసిల్లు
నెవ్వానిబోధన మీప్సితమోక్షంబు నిచ్చి భక్తులఁ దరియింపఁజేయు
నెవనిపూర్ణత్వ మవ్యయ మెల్లయెడల। నెవనివర్ణింపఁ దరమౌనె దేవరకైన
నట్టిమద్గురు వర్యువిహారభూమి ॥హిమగిరి॥ ౭౬

బ్రహ్మతత్త్వాద్వైతపద్యముల్ ప్రజలకుఁ గాశ్మీరవనభూమి గాంచె నయ్యె
పూర్ణమాత్రాఖ్యసంపూర్ణతత్వార్థంబు గంగోత్తరను జనుల్ గాంచనయ్యె
దార్శనికం బగుతన్మహాప్రవచన మాజర్మనీస్థలిన్ వ్యక్తమయ్యె
దేశకాలాదిసందిగ్ధసమస్యలు ప్రాగ్వారిన్ బూరింపఁ బడుటయయ్యె

బహుళశిష్యపరిబోధకపరమతత్వ । ఫణితి లోకంబులందెల్లఁ బ్రాకి సేవని
మహిమ నట్టిజ్ఞానానందమహితపదము ॥హిమగిరి॥ ౮౭

బ్రహ్మాండమౌకికారణ్యాన నొంటిపై దూరమేగఁగ నటఁ దోవదప్పి
యిటునటు తిరుగాడి యెక్కడ బెబ్బులి యెక్కడ యెలుగుబం టెదురుపడునో
యనుభీతి శీఘ్రముగను బోయి శ్రాంతుఁడై చల్లగాలికి నొక్కచతియ నిలిచి
విశ్రాంతిఁబొంది పైవేగ నేగిన రాత్రిపడి గుహాలోనుండి వణకి చలికి
పొద్దునసె యెక్కపల్లెకుఁ బోయి యింత । రొట్టెనీషులఁ బ్రాణంబు నెట్టొనిలిపి
స్వస్థుఁడై యోగి యానందసరణి గాంచు ॥హిమగిరి॥ ౮౮

కాలిక్రిందను రాయి కదలి పాషాణముల్ కొల్లలుగా మీదఁ గూలినపుడు
మంచుగడ్డలు పడునంచిత గోముఖస్థలి గంగగుహాచెంత మెలఁగినప్పు
డొంటి గంగోత్తర నున్నవేళ విషూచివచ్చి యాపన్నత నొచ్చినపుడు
శార్దూలమునకుఁ గాసంతదవ్వుననుండి గాండ్రించుటను విని కలఁగినపుడు
ధైర్యమున కాలినడ గంగ దాటినపుడు । భుక్తివిడి నాలుగామడ పోయినపుడు ।
దిక్కునీవైతి గురువర దివ్యకృపను ॥హిమగిరి॥ ౮౯

✢ ఋ షు లు ✢

ఒకకొన్నిదినముల నుండదు సూర్యునిపాలకువయైన సమ్మోదమంద
నొకకొన్నినాళుల నుడురాజదర్శనంబైనను పొసగ దాహ్లాదమంద
నొకకొన్నియహములే నుడుగదు వర్షంబు బాహ్యావిహారానుభవమునంద
నొకకొన్నిదివములే నూరకుండదు మంచు కన వసదృశ్యముల్ కఱవుదీర
రాకపోకల కలవియోగాకయుండు । తినుపదార్థములను తేర ననువుగాదు ।
తగును గుహానుండి మౌనులు తపముసేయ ॥హిమగిరి॥ ౯౦

కాఫీలు నుప్మాలు కమ్మనినేయిపాల్ వాంఛింపరిటు ఋషివర్యు లెపుడు
గారెలు బూరెలు కడుపునిండుగ తిండ్లు వాంఛింప రిటు ఋషివర్యు లెపుడు
తాంబూలములు హంసతల్పంబులును దిండ్లు వాంఛింప రిటు ఋషివర్యు లెపుడు
పాదసంవాహనప్రముఖసౌఖ్యంబులు వాంఛింప రిటు ఋషివర్యు లెపుడు
విప్రులింటనె యెప్పుడు భిక్షువలయు । వనుట పొసగదు రొట్టియయును జలంబు ।
ధాఱకునోటునఁ దిని గుహ కరుగవలయు ॥హిమగిరి॥ ౯౧

మాటలాడఁగ నొక్క మనుజుండు కఱవగుచోటఁ గ్రోధమునకుఁ జోటుకలదె
యుత్తరంబులును బ్రత్యుత్తరాల్ లేనెడ మోహబంధమునకు మొదలుగలదె
తినఁదిండియే లేనిచోటములోపల మదమత్సరములకు మనికిగలదె
కూడుగుడ్డయు లేనికోనలయందున గామలోభములకు గిముగలదె
గుహల మనువారలకు బంధకోటికలదె । కాన సాధుసజ్జనులఁ గలఁచి భవము
తఱిగి సులువుగ సాధకుల్ పరముగంద్రు । హిమగిరిస్థలి మాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె ॥ ౯౨

భూతలశయనంబె పొందైనవిరిసెజ్జ, గిరిమార్గములె రాజవరపథములు
ముడిబియ్యపన్నమే ముఖ్యమౌభోజ్యంబు, ప్రవహించుఝరినీరె పానకంబు
సోపానములకొండ లేపారుభవనముల్, మంచిపర్వతగుహా మందిరంబు
చెట్లు గుట్టలు రాళ్లు చిఱుతజంతులె సఖుల్, మందమారుతమె సంబంధిజనుఁడు
పరమగురుదత్తమంత్రమె పఠనమనన । ఘననిదిధ్యాసనమునకు సనువు మునికి ।
సన్యసంసారవృత్తులు త్యాజ్యములగు ॥హిమగిరి॥ ౯౩

యమనియమంబుల ననువుగా సాధించి యోగాఖ్యాసనంబున నుండి గుహను
కొనసి ప్రాణాయామమున వాయుబంధన మలరఁ బ్రత్యాహార మభివపించి
ధారణధ్యానసాధనముల గురుదత్తహితలక్ష్యమునఁ దనదృష్టి నిల్పి
సమధికనిర్ద్వంద్వసత్సమాధిస్థితి తైలధారారూపతను ఘటించి
యుత్తమంపుబ్రహ్మాకారవృత్తి నెపుడు । బరగుచుండుదు రమలులౌపరమయతులు ।
వారిదర్శనమున భవబంధ ముడుఁగు ॥హిమగిరి॥ ౯౪

రాజులమా ? కాదు, రాజ్యముల్ పనిలేదు, ధనికులమా ? కాదు ధనము లేల ?
యధికారులముకాము, వాంగులు పనిలేదు భోగులమునుగాము భోగ మేల ?
కాముకులముకాదు కాంతలు పనిలేదు బలవంతులముగాము బల మదేల ?
యజమానులముకాము యజ్ఞముల్ పనిలేదు సంసారులముకాము జన్మ మేల ?
మాకుఁ జాలు గుహావాస మాకలములు । సిరులు సంపదలును హరిసేవనంబె ।
యనుచు సాధులు నిస్పృహ నచట నుండ్రు ॥హిమగిరి॥ ౯౫

✢ యా త్రి కు లు ✢

వెఱవకుఁ డితరులవింతమాటలు విని కష్ట మేమాత్రము గలుగబోదు
పథముల నెట్టియపాయము గలుగదు తగినరక్షణ మటఁ దానె గలుగు
బంగారు మెగురంగవైచుచుఁ బోవచ్చు దొంగలమాట వినంగరాదు
దేశదేశప్రజల్ స్త్రీవృద్ధసహితము వత్తు రీయాత్రికుల్ పయన మగుడు
వ్యయము మిక్కిలియునుగాదు వరలు నందుఁ బుణ్యతీర్థముల్ యాత్రలుఁ బుణ్యనదులు
గౌరవసేయుఁడు ముక్తిని జూరగొనుడు ॥హిమగిరి॥ ౯౬

అమర నీహారాద్రియద్భుతమహిమలఁ జెప్పంగ వినుటయే చెవులఫలము
హరిహిమాలయయాత్రాప్రహ్లాదకోత్తుల నుడువుటయే నుమ్మ నోటిఫలము
గురుతరావశ్యాయగిరివనతీర్థముల్ గాంచంగ నేసుమి కనులఫలము
ప్రబలగిర్యధిరాజభవ్యగుహావళీ తాపసస్నేహమే తనువుఫలము
విమలగంగాతరంగిణీ విపులతీర । వాసయోగాగ్ని సందగ్ధవాసనాది ।
మోక్షసాధనమే జన్మముఖ్యఫలము ॥హిమగిరి॥ ౯౭

జాహ్నవీపరిపూతజలసేవనముచేత పాపకర్దమములు పాసిపోవు
బహుళఋషివ్యాశ్రమపవనసంస్పర్శంబుచే దుఃఖమేఘముల్ చెదరిపోవు
కేదారముఖ్యసుక్షేత్రసేవాసిచే సంసారబంధముల్ ధ్వంసమగును
జ్ఞానప్రభాభాసిసాధుమైత్రిప్రాప్తి నజ్ఞానభవతమం బణఁగిపోవు
గిరిగుహావాససాధనాచరణకవిత । దివ్యజీవనసంప్రాప్తధీవిశేష ।
మునసె లభియించు బ్రహ్మసమ్మోదసిద్ధి ॥హిమగిరి॥ ౯౮

గిరిరాజసుందరసరణి బ్రియాణమౌ పదములు వేల్లోకపథము గనునె
గంగోత్తరానీలకంఠపూజాలగ్నహస్తంబు లన్యసమర్చఁ గనునె
జాహ్నవీత్రిషవణస్నానపావనమైనశిరము వేల్లోకవారిఁ జేరనగునె
బదరీశుపదపద్మభక్తిపూరితమైనతలఁపు వేల్లోక్యాటఁ దగులనగునె
శిఖరసంవాసివిఖ్యాతసిద్ధసంఘు । బోధనామృతసంతృప్తసాధుజీవ ।
నమునఁ జరియించునరున కన్యం బదేల ॥హిమగిరి॥ ౯౯

ఘునహృషీకేశంబుఁ గాంచి జాహ్నవిదాటి నరిగి జమ్నోత్రి ముందరసి పిదప
గంగోత్తరను జేరి క్రమ్మతి కేదారనాథంబుఁ జూచి యనంతరంబు
బదరీశు దర్శించి బ్రహ్మకపాలంబునందు పితరుల నానందపఱచి
మఱలి వచ్చుట సర్వమార్గము నలువదిదినములఁ బూర్ణమౌ తెగువగల్గు
వారు కైలాసమానస వరసరస్సు । లరయ గిరిదాటి టిబ్బతు కరుగుచుందు ।
రమరనాథాదియాత్రి లన్యములు గలవు ॥హిమగిరి॥ ౧౦౦

సరదార్లు రాజు లశ్వముల నారోహింతురు, కొంచెపువార లెక్కుదురు ఖరము
ధనికులు వృద్ధులు గొనుదురు డోలీలఁదక్కువవారికిఁ దగును కండి1
పేసడంబులు మోయఁ బెద్దలబరువుల కొలదినారలసరకులను మూపు
పొమ్మున్న యెడలమేజోడు పేలౌబూటులలతివారలకుముచ్ఛలులభించు

1 వీపుకుర్చి

వన్నిటను శ్రేష్ఠ మనపాయ మధుహారంబు। కామితార్థదమును రెండు కాళ్లబండి
పయనములు సాగు నిటు సుఖప్రదములగుచు॥హిమగిరి॥స్థలి మాహాత్మ్య మెన్న దరమె॥

పేయి కారంబును నిమ్మకాయలు పిండ్లు నూనెలు లాంతర్లు బూనవలయు
మన్ని చొక్కాల్లాగు లురుపైనకంబళ్ళు బూడ్సు కఱ్ఱలు గొనిపోవవలయు
గంగచెంబులు చిన్నికంచుపాత్రలు కొన్ని మందులు మాత్రలు లమర్పవలయు
బైయుత్తరీయంబు బరువగు నటు మీకు కొండవాఁ డొక్కఁడు కూలి వలయు
చాలమునలమ్మ లున్న డోలీలు వలయు। పాలపసిపిల్ల లున్న కండీలు వలయు।
ధైర్యమును భక్తి వలయును తైర్థికులకు ॥హిమగిరి॥ ౧౦౨

కనుపడ్డనీళ్ళన్ని గళమునం దిడబోకుఁడుష్ణోదకంబులే యుత్తమములు
కనుపడ్డచిఱుతిండ్లు కబళింపగాబోకుఁడేకభుక్తమె యాత్ర లోకహితము
కనుబడ్డచిఱుబాటఁ గాలిడబోకుఁడు రాచబాటయె సుఖప్రదము మీకు
కనుపడ్డపండాల ఘనమాయఁ బడకుఁడు స్వాతంత్ర్యమననంటు భద్రమగును
ఒంటి గిరిమార్గములయందు నుండవలదు। దవ్వుమజిలీలుచేయ సాత్రింబు తగదు।
దిక్కులను చూడకుండు యాత్రికులు త్రోవ ॥హిమగిరి॥ ౧౦౩

1 చట్టిలోపల దిగి సాహుకారును బిల్చి 2 చావలు 3 దాల్ 4 గర్మసాల 5 మిర్చి
6 హల్ది 7 నమక 8 ఇమ్లి 9 ఆలు 10 చీనీ 11 లక్డి 12 ఆటాప్రభృతులు 13 శేవ్ అనగవలయు
పైస 14 శేల్ అని రైనవ్వయ మిచ్చి ధర్మశాలను జేరి గంగాజలంబు దెచ్చి
దినముతానము వీడి దృష్టిదోషముమాని పాకభోజనము తీర్చుఅపవలయు
మంచి విశ్రాంతి నందియు మనమునందు। శ్రీహరి నుమేశు గంగను జేరి కొల్చి
యాత్రికులుకూడి యందఱు నరుగవలయు ॥హిమగిరి॥ ౧౦౪

హిందీ ప్రధానముా నీశేళ మందది రెండుముక్కలు నేర్చియుండ సులువు
మనకూలివానిచేతను నీళ్లుకట్టెలు దెప్పించుకొనఁ గడు తేలికను
అడుగడ్డునటఁ గాళ్లుగడుగునాచారము తడిగుడ్డ చన్నీళ్లు విడుట సుఖము
పైకము పెట్టెలోపల దాచుకంటెను బొడ్డుకొంగునను దాపురము మేలు

1 దుకాణము. 2 బియ్యము. 3 పప్పు. 4 తిరుగబోతగింజలు. 5 మిరెపకాయలు.
6 పసపు. 7 ఉప్పు. 8 చింతపండు. 9 బంగాళాదుంపలు. 10 పంచదార. 11 కట్టెలు
12 గోధుమపిండి. 13 ఇమ్మా. 14 పైకముతీసికో.

ఇంటిగోడవలు తగవులు హిహిహిహిలును । మీదుమిక్కిలిమాటలు మిగుల వదలి ।
ధ్యానమున నీశుసేవయె మంచిదగును ॥హిమగిరి॥ ౧౦౪

భాగీరథీ! భక్తపాపప్రహారిణీ! బ్రోవవే యని గంగ మ్రొక్కవలయు
శంకర! భక్తవశంకర! రక్షింపు శరణందు శివు నుతిసలుపవలయు
పార్వతీ సతతశుభప్రతిపాదినీ! నను గావవే యని యుమఁ గాంచవలయు
విఘ్నేశు షణ్ముఖు విష్ణువు లక్ష్మిని చేమోడ్పులో భక్తిఁజేరవలయు
వ్యాసు వాల్మీకి జమదగ్ని నత్రి నఖిల । ఋషుల నాయాయిచోటుల కేగి మ్రొక్కి ।
తోకు మందంగఁ దైవ్రికుల జ్ఞానవల్లయము ॥హిమగిరి॥ ౧౦౫

⊹ వీడ్కోలు ⊹

ఫలశ్రుతి—మంగళము

అన్న! రావయ్య నీయాలింగనం బిమ్ము, గిరివాసి! న న్నీవు మఱవకయ్య;
అమ్మ! ఈమారు నీయాశీర్వచన మిమ్మతలఁపుము గిరికాంత! దయను నన్ను
తమ్ముఁడ! రావోయి! తగ నొక్కముద్దిమ్ము గిరిబాలకుండ! రేగెదను పురికి
చెల్లెల! రావమ్మ! చిన్నిమోమిటు చూపు స్మరియింపు గిరికన్య! మదిని నన్ను
శిశువ యొలికింపు మొకసారి చిఱునగవును । పశువులారా! యిదే పోయివత్తు నుండి
యనుచు నీరీతి యాత్రికుఁ డడుగు సెలవు ॥హిమగిరి॥ ౧౦౬

ఇంటివారలతోడ నిరుగుపొరుగువారు కదలివత్తురు మిత్రు గడవనంపఁ
గన్నీరు కాలువల్ గట్ట దుఃఖించెద రెడబాటునకు సహియింపలేక
యిట్టిస్నేహము మాకు నీజన్మమున రాదు! దేవుఁడా! మాదురదృష్ట మందు
రెపుడు మీరాకకు నెదురుచూచెద మంచు మనమున జింతతో వెనుక నుందు
రింటియజమానుఁడును గుఱ్ఱ లింక విడక । చాలకోసులు వత్తురు సాగనంప
గొండకాపుల ప్రేమకుఁ గొలది కలదె ॥హిమగిరి॥ ౧౦౭

కొండలారా! గొప్ప యండ నే బాయుదున్ బోవలె సెలవిండు పోయివత్తు
వనములారా! మిమ్ము వదలుటే కష్టమా పోవలె సెలవిండు పోయివత్తు
గంగాంబ! నే నిన్ను గాంచుట యెప్పుడో పోవలె సెలవిమ్ము పోయివత్తు
శ్రీకాంత! నీకర్చ సేయంగ నెపుడౌనొ పోవలె సెలవిమ్ము పోయివత్తు
ఓయిగాడ్పులు! మబ్బు! లోహోయితరులు । నోయిపథములు! సెలవిడుఁ డూరి కేగ
నంచు వీడ్కొను యాత్రికుఁ డచటు నాసి ॥హిమగిరి॥ ౧౦౮

హరిణమా! మాయూరి కరిగివత్తము రమ్మి యీవేలవత్తు నీయిరవునుండి
కోకమా! నాతోడఁగూడిరాఁగదె నీవు నీవేలవత్తునీ సెలవునుండి
దేవదారువ! రాఁగదే నీవు మాయూరు నీవేలవత్తు నీతావునుండి
మధురస్రవంతినీ! మాయూరు రాఁగదే నీవేలవత్తు నీసెలవునుండి
చిన్న జంతువుల్! తీవలు! చేర రండు । రారు విడఁజంగలారె మీవారి మీర
లనుచు సెలవందు నీరీతి యాత్రికుండు హిమగిరిస్థలి మాహాత్మ్యమెన్నఁదరమె॥ ౧౧౦

ఇఁకనెటుల్ గాంచెద హిమశైలసంజాత పూతమాహేశ్వరి బుణ్యజనని
నిఁకనెటుల్ వీక్షింతు నిందుకళాశోభి ఘనజటాయుతు సమాకాంతు జనకు
నిఁకనెటుల్ గనఁగను నినకాంతిచిత్రితనీహారశిఖరమండితు గిరీంద్రు
నిఁకనెటుల్ గందు నే నిట్టిసుఖప్రదుఁ డౌ మందమారుతు ప్రాణసఖుని
నిఁకనెటుల్ గాంతు గిరిజలహితమధురత । నిఁకనెటుల్ గాంతు సైకతమృదులశయ్య
నిఁకనెటుల్ గాంతు ఋషివరప్రకటకరుణ ॥హిమగిరి॥ ౧౧౧

దయ యుంచవమ్మ నీదాసానుదాసుపై బదరీవిశాలాక్షి! ప్రథితలక్ష్మి!
దివ్యకటాక్షు మీదీనునిపై నింపు నారాయణా! పరానందమూర్తి!
కృపఁ బ్రసారింపు మీ వెపుడు భక్తునిపైని కేదారతీర్థనికేతనుండ
కీర్తిగంటిచూపువఁ బ్రేమ బాలింపుమీ యలకనందా నదీ! యనఘచరిత
సేవకుస్మరింతువే గిరిదేవ! నీవు । శిష్యు సేమఱకుము గురూ! సిద్ధవర్య ।
పోయివత్తును శీఘ్రమే పోయివత్తు ॥హిమగిరి॥ ౧౧౨

హిమగిరిశతకామృతముఁ గ్రోలువారికి నాయురారోగ్యసౌఖ్యంబు లమరు
నిది విన్నఁ జదివిన నిచ్చ జనించును హిమశిఖరికి యాత్ర లెపుడు సేయు
తీర్థయాత్రలచేతఁ దెగి భవదుఃఖముల్ హృదయ మీశునిపయి కుదురుకొనును
చిత్తసుస్థిరతయుఁ జేకురునంత నే భక్తున కందును ముక్తిఫలము
తపముసాగించి యోగసాధనముచేత । పూర్ణసామాధికస్థితిఁ బొంది నియత ।
మాపరబ్రహ్మతో నైక్య మందు నరుఁడు ॥హిమగిరి॥ ౧౧౩

జయ సర్వగిరిరాజ! జయ హిమాలయవర్య! జయ వనగమణీయ! జయ శుభాంగ!
జయ మనోహరదృశ్య! జయ జంతుపోషక! జయ రత్నభాండార! జయగుణాఢ్య!
జయ పార్వతీపిత! జయ శంభుపూజిత! జయ జాహ్నవీతాత! జయ మహాత్మ!
జయ మహోన్నతరూప! జయ పుణ్యతీర్థాత్మ! జయ భక్తమందార! జయ పవిత్ర!
జయము, సకలామరస్తుత్య! జయము, నిత్య! । జయము, సిద్ధర్షిసేవిత! జయము నేత!
జయము, మోక్షామృతనిధాన! జయము స్వామి। జయముజయమగుసర్వత్రజయముజయము.

తప్పొప్పులపట్టిక.

పద్యము	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
౧-౪-౧౩-౨౨	౬	స్థలిమా	స్థలి మా
౧౭	౬	మేదేన్ని,	మేదేని
౨౫	౫	నీహార	నీహార
౫౮	౨	అవ్యక్తి	అవ్యక్త
౫౮	3	మెడిలోని	మెడలోని
౫౮	శీర్షిక	గిరుశిశువు	గిరిశిశువు
౫౧	౬	గిరుశిశు	గిరిశిశు
౭౯	౧	ఒఱగడ్డము	ఒఱగడ్డముల
౮3	౨	జగద్గురు	మహాకవు
౮౪	౧	సామహో	సామమహో
౯౮	౫	కవిత	కలిత
౧౦౧	3	నారల	వారల
,,	,,	సరఘలను	సరఘలకు
౧౦౪	౨	నమక	నమక్
,,	3	పైస 14 వేల్	14 పైసలేవ్
,,	౪	ఏర్పఱప	ఏర్పఱుప
౧౦౬	3	పార్వతీ	పార్వతీ!
౧౦౯	౨	వదలుటే	వదలుట
౧౧౨	౪	అలకనంతా? నదీ!	అలకనందానదీ!
౧౧౪	౫	సకలానర	సకలామర
